

22 december 2014

De Volkskrant

Binnenland

Een rondleiding zondagmiddag op het terrein van de Maharishi-beweging in Vlodrop. Op de achtergrond het St. Ludwigklooster dat mag worden gesloopt. © Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Monumentaal klooster moet plaatsmaken voor meditatiepaleis

Copyright © de Volkskrant, alle rechten voorbehouden.

Reportage

Na 18 jaar juridisch gesteggel mogen de Maharishi hun klooster in Limburg slopen. De ingang ligt 30 graden verkeerd. Daardoor is het gebouw een obstakel voor een verlichte staat van zijn.

Door: Anneke Stoffelen 22 december 2014, 02:00

Het kale geraamte van het kloosterdak trekt een ruitjespatroon over de grijze decemberlucht. De dakpannen die het oude gebouw tot vrijdag droog hielden, liggen nu in scherven op een hoop aan de voet van het immense complex. Gevolg van een 'kleine symbolische actie', zegt Gerard Rieter van de Maharishi.

Vrijdag gaf de Raad van State toestemming om het rijksmonument Sint Ludwig in Vlodrop te slopen. Om het nieuws te vieren, klommen de aanhangers van de Maharishi European Research University (MERU) naar de vierde etage en rammelden ze van binnenuit met lange stokken tegen de pannen, die soepel naar beneden gleden en op het pad kapot sloegen.

Mediteren

Maharishi Mahesh Yogi (1918-2008) is de grondlegger van de transcendentale meditatie, een techniek die volgens de beweging door 5 miljoen mensen wordt beoefend. Onder hen filmmaker David Lynch. Ook The Beatles waren ervan gecharmeerd. Aanhangers geloven dat mensen met tweemaal daags 20 minuten mediteren een harmonieuzer leven creëren. Doen genoeg mensen dit, dan leidt dit tot wereldvrede.

Witte gewaden

Achttien jaar heeft de MERU voor de rechter gestreden om het Franciscaner klooster aan stukken te mogen slaan. Nu is het eindelijk zover. Rieter verkeert al het hele weekend in een 'feestmood'. In zijn smetteloze crèmekleurige jack stapt hij deze zondagmiddag blijmoedig door de regen. Een groepje voornamelijk Duitse dagjesmensen op wandelschoenen krijgt een rondleiding van hem. Aan het oude klooster snellen ze voorbij. Liever wijst Rieter op de nieuwe woningen en collegegebouwen in een eclectische Indiaas-westerse stijl, met beschermende olifantenbeelden voor de deur.

Bij de ingang van het terrein hangt een geplastificeerd artikel uit De Limburger van zaterdag, dat gewag maakt van het goede nieuws over de sloop.

Goed nieuws voor de Maharishi-beweging althans. Die streek in 1984 neer in het Limburgse Vlodrop, in het leegstaande katholieke internaat dat goed is verstopt in de bossen. Toen in 1990 de grote Indiase voorganger Maharishi Maresh Yogi uit alle mogelijke plekken Vlodrop uitverkoos als zijn verblijfplaats, groeide het hier uit tot het hoofdkwartier van de internationale beweging.

Van heinde en verre komen aanhangers van de transcendentale meditatie (zie inzet) naar Limburg om de theorie te bestuderen en de werkzaamheid te onderzoeken. Op dit moment zijn het er tweehonderd. Twee mannen in witte gewaden en met lange baarden kuieren voorbij. 'Our special guests from India', lacht Rieter hen toe.

“We ontdekten dat de manier van bouwen zeer van invloed is op de gemoedstoestand”

Het St. Ludwigklooster op het Maharishi-terrein is in verval en zal worden gesloopt.

© Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Steenpuist

In de beginjaren maakten studenten nog gebruik van het honderd jaar oude bouwwerk dat het terrein domineert. Maar in de jaren negentig kwam het voortschrijdend inzicht dat tweemaal daags mediteren niet voldoende is voor een verlichte staat van zijn. 'We ontdekten dat de manier van bouwen zeer van invloed is op de gemoedstoestand', zegt Rieter, die zelf al 28 jaar in de beweging leeft.

Twee natuurverschijnselen zijn daarbij relevant, doceert hij: de zon en de draaiing van de aarde. Elke woning zou met de ingang richting het oosten moeten worden gebouwd en met muren die 'parallel lopen aan de hoofdasen van de aarde'.

In 1996 nam Maharishi Maresh Yogi daarom een radicaal besluit: alle gebouwen van de beweging wereldwijd die niet aan de regels voldoen, moesten tegen de vlakte. Zo ook voormalig klooster Sint Ludwig. 'De ingang ligt minstens dertig graden verkeerd', aldus Rieter, die een gezicht trekt alsof hij het over een steenpuist heeft.

Maar de sloopplannen stuitten op bezwaren van plaatselijke burgers en het Cuypersgenootschap, dat strijdt voor behoud van cultureel erfgoed. In 1997 werd het kloostercomplex tot rijksmonument verklaard. Het werd het begin van bijna twee decennia juridisch touwtrekken.

“Als er sprake was geweest van corruptie dan hadden wij toch niet achttien jaar hoeven vechten om sloop mogelijk te maken?”

Vogelvrij

'Het voormalig klooster is van bijzonder cultureel historisch belang voor de regio', zegt secretaris Leo Dubbelaar van het Cuypersgenootschap. In tientallen rechtszaken bepleitte die stichting, in samenwerking met het Burgercomité St. Ludwig, dat de gemeente Roerdalen en de MERU niet voldoende inspanningen hebben gedaan om een andere bestemming te vinden voor het rijksmonument.

Maar de Raad van State oordeelt nu dat voldoende is onderbouwd dat er geen tweede leven mogelijk is voor het kloostergebouw. Opknappen zou volgens de conservatiefste schatting rond de 70 miljoen euro kosten.

Volgens Dubbelaar betekent deze uitspraak dat rijksmonumenten nu 'vogelvrij' zijn verklaard. 'Als het college van B en W vanwege economische belangen geen heil meer ziet in een beschermd gebouw, kan zij besluiten tot sloop. De status rijksmonument stelt niet zoveel voor als wij dachten.'

Saillant gegeven in deze twist is dat de van corruptie verdachte Limburgse VVD'er Jos van Rey en zijn vriend Ricardo Offermanns, voormalig burgemeester van Roerdalen, jarenlang zij aan zij hebben gelobbyd om de sloop van Sint Ludwig mogelijk te maken.

Quote 500

Volgens het Burgercomité hebben zij zich mogelijk laten leiden door financiële belangen. Maharishi heeft in Nederland vermogende aanhangers uit de Quote 500, zoals de omstreden vastgoedmagnaat Hans van Veggel en telecomondernemer Paul Gelderloos. Volgens het Burgercomité riekt de zaak naar vriendjespolitiek.

Even lijkt Gerard Rieters tweemaal daagse meditatie niet voldoende om zijn blijmoedig transcendente staat vast te houden. 'Het is onzin wat ze beweren, het is een signaal van zwakte', zegt hij geïrriteerd. 'Als er sprake was geweest van corruptie dan hadden wij toch niet achttien jaar hoeven vechten om sloop mogelijk te maken?'

Maar de glimlach keert terug op zijn gezicht als hij voor de Duitse belangstellenden het witte laken van een maquette trekt. Het oude klooster heeft daarop plaatsgemaakt voor meer eclectische Indiaas-westerse woningen. 'Nog vijf jaar, dan hebben wij het masterplan van Maharishi hier voltooid.'